Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0807, 4-0237
УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 91. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 13-го ТРАВНЯ 1954. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 13, 1954. No. 91. VOL. LXI.

ПІВДЕННО-СХІДНЮ АЗІЮ МОЖНА БОРОНИТИ Й БЕЗ ІНДО-КИТАЮ — КАЖЕ ДОЛЛЕС

Вашингтон. — Державний секретар Джан Фостер Доллес заявив на пресовій конференції, що хоч вільний Індо-Китай є дуже важний у боротьбі проти комунізму, то Південно-Східню Азію можна буде оборонити навіть після втрати трьох індо-китайських держав: Ляосу, Камбоджі і Ветнаму. Доллес підкреслював, що ЗДА змагають до того, щоб при допомозі збірного оборонного пакту можна було оборонити індо-китайські держави, і не думають, що вони вже втрачені, а гадає, що ситуація не була б безнадійна навіть після їхньої втрати. Журналісти пригадували Доллесові, що він недавно заявляв, що існування вільного Індо-Китаю — це ключ до оборони цілої південно-східньої Азії. Вони пригадували також заяву президента Айзенгавера в цій справі, який казав, що втрата Індо-Китаю — це втрата багатих сирівців, людського матеріялу та морального впливу вільних народів. Але Доллес відповів, що президент говорив про весь той район, а не тільки про сам Індо-Китай. Він казав, що ЗДА стараються довести до оборонного пакту в цій частині світу, бо це, на думку державного секретаря, єдиний спосіб стримати комуністичну агресію та врятувати Індо-Китай. Доллес не залишив сумніву, що ЗДА були б тепер інтервеніювали в Індо-Китаї, якщо б був вже існував оборонний пакт з цими державами. Він казав, що існує можливість заключення такого пакту, але це залежить від Франції і від трьох індо-китайських держав. Доллес з'ясував становище в цій частині світу в таких пунктах: 1. Є багато перешкод до заключення оборонного пакту в Азії, але ці перешкоди можна перемогти. 2. Він не бачить причини, щоб змінятн або відкликати свою заяву про масову відплату в зв'язку з ситуацією в Індо-Китаї. 3. Він не думає вертатися до Женеви. 4. Ведуться переговори про оборонний пакт в Азії, але нічого не можна ще про них говорити, поки продовжується конференція в Женеві.

Проти страху перед депресією і атомовою бомбою

Атлантік Сіті. — Асистент секретаря праці Рокко С. Сіціліяно на зборах спілки Амалгамейтед Кловтінг Воркерс закликав населення ЗДА не боятися депресії і атомової бомби. Він відчитав промову хворого секретаря праці Джеймса П. Мічелла, який склав її в той спосіб, що згадував в ній лише адміністрацію, а не президента Айзенгавера. Мічелл у своїй промові закликав не звертати уваги на неґативні сили, а цікавитися розвитком нашого господарства та тими користями, які принесе країні атомова енергія. Американська промисловість на думку секретаря праці, має дуже добрі вигляди, бо чимраз збільшується запотребовання на промислові товари. Мічелл згадував про атомову енергію в зв'язку з тим, що голова цієї спілки домагався, щоб ЗДА прийшли до міжнародного порозуміння в справі атомової бомби. Генеральний секретар і скарбник цієї спілки Френк Розенблюм, гострими словами атакував Мек-Карті, кажучи, що цим „бумеранґом" республіканці хотіли бити демократів, а тепер він б'є республіканців.

Продукція ЗДА в 1960 р. дійде 500 більйонів долярів

Вашингтон. — Промовляючи на конференції Конґресу Індустріяльних Організацій, сенатор Гюберт Гомфрі заявив, що американський нарід повинен організувати своє національне господарство так, щоб річна продукція в 1960 році становила 500 більйонів, або півтрильйона долярів. Тепер національне господарство продукує товарів на 360 більйонів долярів, але продукцію треба збільшувати, щоб не обнизити життьового стандарту. Ця конференція скликана була на те, щоб обговорити справу безробіття в країні. Урядова статистика виказує наприкінці квітня 3,465,000 безробітних. Багато з них належать до робітничих спілок, які є членами КІО. Сенатор Гомфрі сказав, що ЗДА мусять розбудовувати своє господарство ще й з огляду на те, що збільшується населення країни. „Ми не сміємо стояти на місці, бо інакше ми підемо назад. Наша національна продукція повинна зростати принаймні на 4 відсотки кожного року, щоб заспокоювати запотребування. Але багато з нас хотіли б ще більшого зросту продукції". Якщо господарство ЗДА дійде в 1960 році до 500 більйонів долярів, тоді потрібно буде 70 мільйонів робітників і 4,000-доляровий мінімальний життєвий стандарт та 100-доляровий пересічний тижневий заробіток для кожного робітника. Тепер пересічний тижневий заробіток становить 71 доляр.

В АМЕРИЦІ

● Д-р Джан Т. Флін заявив на зборах Дентистичного Товариства Нюйоркського стейту, що кожний старший учень середньої школи має п'ять або шість зіпсутих зубів. Число зіпсутих зубів сильно зросло в шкільних дітей від 10 до 18 року життя.

● Професор Мічіґенського університету, д-р Марк Нікерсон, відмовився відповідати на запит Конґресової Підкомісії, чи був він комуністом, покликаючися на конституційні привілеї. В 1943-1944 роках він працював над урядовими таємними проєктами в Джан Гопкінс університеті.

● Внаслідок дощів рівень води в нюйоркських резервуарах сильно підвищився, і вони виповнені на 80.6%. В цьому часі звичайно резервуари повні на 100%.

● 109-річний ветеран еспансько-американської війни, Лобгі Торрес, і з стейту Оклагома, відбувши першу подорож літаком до Сан Франсіска, заявив журналістам, що він тепер не боїться летіти літаком.

● Пастор однієї із Пресвітерських Церков у Ню Йорку, д-р Джан Сутерленд, заявив, що „День Матері" надто „сантиментальний і комерційний", і треба б йому привернути давній дух. „Дім — це джерело найбільшого впливу на життя людини, а добра мати — це фортеця проти всякого зла".

● Комісар поліції в Ню Йорку нагородив медалями 33 поліцистів за героїчну поставу в боротьбі зі злочинцями в 1953 році. Три найвищі відзначення (медалі чести) одержали полісисти, що згинули під час виконання своїх службових обов'язків.

● 10 травня минуло 30 років, як Дж. Едґар Гувер обняв становище директора Федерального Бюра Інвестиґацій. За час своєї довголітньої служби він співпрацює вже з п'ятим президентом і одинадцятим генеральним прокуратором. — Це єдиний високий урядовець ЗДА, що так довго займає таке визначне й відповідальне становище.

Труман і Кіфовер за двопартійною закордонною політикою

Вашингтон. — В останніх днях демократичні визначні політики почали кампанію проти уряду президента Айзенгавера головним чином за неуспіхи в зовнішній політиці. Бувший президент Геррі Труман, промовляючи на обіді Крайового Пресового Клюбу в Вашинґтоні, закликав президента Айзенгатера відмежуватися від „політичних найманих убивців" і таким чином уможливити двопартійну закордонну політику. Та щоб демократи могли співпрацювати з республіканцями, треба, на думку Трумана, щоб Айзенгавер виразно заявив, якою властиво є тепер закордонна політика ЗДА. Труман, як приватна людина, недавно був „дуже збентежений", коли йому прийшлося чути взаємосуперечні заяви в справі закордонної політики ЗДА. Відповідальність за закордонну політику несе президент, і він повинен про неї складати заяви. Якщо цього не зробить Айзенгавер, то ЗДА і весь вільний світ можуть програти справу миру. Деякі республіканці (Труман не згадував жадного прізвища) говорять про „двадцятрічну зраду демократів", і тим самим унеможливлюють демократам співпрацю з урядом. — Цього самого дня в Сенаті гостро критикував закордонну політику уряду демократичний сенатор Естес Кіфовер. Він сказав, що республіканці під час виборів 1952 року говорили про „Трумакову війну в Кореї", і тим унеможливили боротьбу проти комунізму в Східньо-Південній Азії. Вони спричинили те, що тепер важко осягнути однодушну згоду вільного світу для спільного поборювання комунізму в Індо-Китаї. Гостро критично говорив про закордонну політику уряду і незалежний сенатор Вейн Мор, твердячи, що Доллес своїми заявами відчужив американських союзників та втратив приязнь індійського прем'єра Неру. Немов у відповідь на ці промови республіканський провідник Сенату Вільям Новленд заявив, що „зрадниками" можна називати тільки комуністичну партію, а дві партії, що відповідають за цю країну, є однаково патріотичні, і ніхто не сміє в цьому сумніватися. Кіфовер твердив, що двопартійність існує в закордонній політиці.

Конґрес не радитиме над зміною закону Тефта-Гартлі

Вашингтон. — Республіканські конґресові провідники повідомили, що дискусію над зміною робітничого закону Тефта-Гартлі тимчасово припиняється. Невдача з урядовими пропозиціями про зміну цього закону була очевидна ще 7 травня, коли Сенат вирішив передати законопроєкт назад до комісії. За передачею законопроєкту до комісії голосували всі демократи, три республіканці та незалежний сенатор Вейн Мор. „Тимчасовість" відкладення цієї справи протягнеться аж до наступного року. Республіканці не можуть провести урядового законопроєкту в обох палатах, бо не всі республіканські конґресмени й сенатори його підтримують, а демократичні члени Конґресу однодушно виступають проти запроєктованих урядом змін в законі Тефта-Гартлі.

ЮВІЛЕЙНИЙ ФЕСТИВАЛЬ У НЕДІЛЮ — ПАРАДНА ІМПРЕЗА МЕТРОПОЛІЇ

Ню Йорк. — Ювілейний Фестиваль УНСоюзу в Карнеґі Голл у найближчу неділю має всі дані на те, щоб стати парадною імпрезою української спільноти метрополії. Велика, репрезентативна заля, ориґінальна програма та майже пів тисячі її виконавців: співаків і танцюристів з Ню Йорку і метропольної округи, як і сам ювілейний характер імпрези — становитимуть причину і тло великого і святочного зібрання кількатисячної маси людей з Ню Йорку і околиць, щоб виконати і послухати та приглянутися кращим зразкам української культури. — Сама імпреза має головно мистецько-культурний характер, але вона сходиться з подібними українськими імпрезами по другому боці залізної заслони, де комуно-московський окупант намагається використати незнищені ще ним залишки українського мистецтва та незліквідованих ще ним українських мистців для цілей ще більшого поневолення та ще більшого закріпощення українського народу. Ювілейний український фестиваль в Карнеґі Голл буде протиставленням вільної української творчости та вільного українського культурного розвитку в цій країні тим терористичним виявам української „національної формою і соціяльної змістом" української культури, що їх аранжує тепер московський окупант. У Карнеґі Голл буде відзначене 60-річчя започаткування та вільного розвитку української спільноти в цій країні, а Москва заставляє тепер відзначувати мистецькими імпрезами 300-річчя безпощадного нищення не тільки української культури, але й народу, — який її створив і виплекав. Усе це надає недільній імпрезі в Карнеґі Голл спеціяльний характер і його відчув український загал, про що може посвідчити хоч би попит за білетами та загальна святочна атмосфера, що оточує підготову до цієї великої імпрези. Багато осіб вибирається на імпрези у відповідних до часу і пори дня святочних одягах, а імпрезовий Комітет зі свого боку робить заходи, щоб цього святочного характеру імпрези не порушувано звичайними на наших імпрезах фотографуваннями, фільмуваннями і тим подібними заходами, які турбують глядачів. З уваги на сподівану велику кількість людей не тільки з Ню Йорку, але й ближчих та дальших околиць, рішено продовжити звичайну перерву до 15 хвилин, щоб дати учасникам імпрези нагоду зустрітись з їхніми знайомими. На імпрезі буде теж чимало наших американських приятелів, представників преси тощо.

Мелоді Сачко — королева правопису

Пітсбурґ. — „Ди Пітсбурґ Пресс" подає на першій сторінці новинку про те, що донька секретаря 53-го Відділу УНСоюзу і внучка Павла Шпікули здобула перше місце на правописних змаганнях у школі Рочелл, де вона вчиться у 6-ій клясі. Сама Мелоді Сачко також є членкою УНСоюзу. Вона перемогла всіх змагунів, і її проголошено королевою „спеллінґу". В нагороду вона дістала право на безплатну однотижневу поїздку до Вашинґтону, де 20 травня відбудеться крайове змагання на звання найкращого знавця англійського правопису. За перемогу на місцевих змаганнях Мелоді Сачко дістала „Енциклопедію Британіка" та трансокеанічний радіо-апарат „Зеніт". Ці правописні змагання організує пресовий концерн Скріпса-Говарда.

● З Бостону повідомляють, що 22-річний син румунської княжни Ілеани — Стефан Лотрінґен Габсбурґ заручився з артисткою Джеріною Сопер.

Закордон визнає новий режим у Параґваї

Асунсіон, Параґвай. — Закордонні дипломати в столиці Параґваю заявили, що їхні уряди незабаром визнають теперішній режим у Параґваї, бо останній переворот відбувся „згідно з демократичними засадами". В цій країні революції відбуваються часто, і останній переворот — це вже десята „революція" від 1948 року. 58 артикул Конституції передбачає, що на випадок, коли президент держави не може виконувати своїх обов'язків, міністер внутрішніх справ має скликати збори Національної Асамблеї, які вибирають тимчасового президента, що докінчує дворічну каденцію попереднього президента. 12-го червня мають відбутися збори партії Колорадо, на яких виберуть кандидата на президента, а вибори самого президента відбудуться 15 серпня. Найправдоподібнішим кандидатом на президента є генерал Алфредо Стреснер, головний командувач збройних сил Параґваю. Під час перевороту 1948 року він мусів шукати азилю в бразилійській амбасаді. Загально думають, що новий режим прихильніше відноситься до Бразилії і до ЗДА. (Уряд президента Шавеза найближчі зв'язки мав із урядом Арґентини). Досі не знати, чи причиною перевороту була надто велика приязнь Шавеза до Арґентини. Під час перевороту, як стверджують найновіші вісті, вбито 25 осіб, і коло 100 осіб поранено.

Спортовці поза залізною завісою під контролею армії

Атени. — У Міжнародному Олімпійському Комітеті, що відбуває наради в Атенах у справі зорганізування олімпійських ігрищ в 1960 році, прийшло до гострої виміни слів між представником національно-китайських і совєтських спортовців. Китаєць виступив проти прохання комуністично-китайських спортовців допустити їх до нарад Комітету й до ігрищ, доказуючи, що спортовці в комуністичних країнах є під контролею армії і фактично є державними службовцями, а не аматорами спорту, як цього вимагає статут Олімпійських Ігрищ. Він вказував на відомий йому конкретний приклад, коли комуністичний уряд в Пейпінґу заплатив 3,000 долярів грачеві копаного м'яча за участь у футбольних змаганнях. Представник СССР в Комітеті назвав китайця „політичним покидьком", після чого почалася між ними гостра сварка. Засідання Комітету відкрив сам король Павло, який у вступній промові пригадав, що його батько, король Константин, зреорганізував був у 1896 р. Олімпійські Ігрища. Король Павло вказав на ідеї Олімпійських Ігрищ, що є „тотожні з ідеями миру".

Знову стрілянина поміж жидами й арабами

Єрусалим. — На відтинку 12 миль у прикордонній смузі між Ізраїлем і Йорданією ізраїльські вартівники 5 разів відкривали вогонь проти арабів по другому боці кордону, при чому, в обосторонній стрілянині, згинули три ізраїльські вояки і три арабські фармери, а дві арабські жінки були ранені. Говорить про це нова скарга, що її Йорданія подала до мішаної військової Комісії ОН в Палестині, яка розглядатиме всі подробиці цієї нової події. Тим часом прем'єр Ізраїлю Моше Шаретт заявив у промові, якою відкрив сесію парляменту, що Ізраїль завжди готов вести переговори з кожною із арабських сусідніх держав про встановлення тривкого миру, при передумові збереження теперішніх кордонів і заборони повороту до Ізраїлю арабських втікачів (цей останній пункт — найболючіший для арабів). Шаретт знову осуджував політику ЗДА у зв'язку з признанням Іракові військової допомоги, але зовсім промовчав найважливіший американський арґумент — совєтську небезпеку для Близького Сходу. Ізраїль, пише „Ню Йорк Таймс", бачить тільки небезпеку від арабів, а не бачить і не хоче бачити будь-якої небезпеки від комунізму.

В НЮ ЙОРКУ ПОСВЯЧЕНО СУМІВСЬКІ ПРАПОРИ

Ню Йорк. — Дня 9-го травня ц. р. в Ню Йорку відбулося урочисте посвячення сумівського переходового і національного прапорів Головної Управи Спілки Української Молоді Америки. Акт посвячення національного прапора довершив архиєпископ Ігор в православній церкві, а переходового — о. Петро Мельник, духовний опікун СУМА, в греко-католицькій церкві. У посвяченні взяли участь дооколичні сумівські Осередки, а віддалені вислали своїх делеґатів. Після посвячень прапорів сумівці на чолі з членами Головної Управи і духовним опікуном колонами чирушили до Бетговен Голлу, де відбулася урочиста частина свята. Сумівці вишикувались в залі і почесні куми передали голові Головної Управи п. Омельченкові посвячені прапори. Після цього переходовий прапор вручено голові Управи Осередку ім. Л. Українки в Боффало, як передовому Осередкові СУМА в 1953 році. На церемонії було присутніх понад 600 осіб. Після передачі привітань представників місцевих організацій та акту забивання цвяхів у пропам'ятну таблицю, відбулася спільна трапеза і показ художньої самодіяльности Осередків.

У метрополії ведеться підготова до відзначення роковин ОУН

Ню Йорк. — З Ділового Комітету для відзначення 25-ліття ОУН в Ню Йорку і Метропольтальній Окрузі повідомляють, що підготовчі праці посуваються швидко вперед. Пленум Ділового Комітету, що, як відомо, складається з представників ОДВУ і ООЧСУ та численних інших організацій, узгіднив в дні 8го травня політичну частину програми Здвигу. В мистецькій частині устійнено основні точки, що їх залишається вже тільки розробити детальніше. Так само прийнято до відома звіти фінансової, організаційної і інформативної комісій, які вже перевели плянувальну роботу й увійшли в стадію її оперативного здійснювання. Заінтересування громадянства цією справою так в Ню Йорку, як і в околиці зростає, що вказує на сподівану, особливо масову участь у Здвизі. Демонстрація проти Переяславського обману і большевицьких намагань послуговуватися ним в дальшому закріпаченні українського народу, яка сполучена разом з відзначенням 25-ліття ОУН, ще збільшує актуальний політичний характер цієї імпрези і, як сподіваються, знайде широкий відгомін на сторінках не лише нашої, але й англомовної преси.

● В Індії вибухла епідемія холери. В самій Калькуті померло 55 осіб. Управа міста проголосила „стан небезпеки".

ЖЕНЕВСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ НА МЕРТВІЙ ТОЧЦІ

МОЛОТОВ ВИГОЛОСИВ НОВУ ПРОМОВУ З ГОСТРИМИ АТАКАМИ НА ЗДА. — БЕЛЬҐІЙСЬКИЙ МІНІСТЕР СПААК БОРОНИТЬ ЗДА І ОН. — ДАЛЬШІ НАРАДИ ПРО ІНДО-КИТАЙ ЗАЛЕЖАТЬ ВІД ХОДУ КРИЗИ В ПАРИЖІ

Женева. — Засідання Женевської конференції у вівторок 11 травня було присвячене знову Корейській проблемі. Воно не дало ніякого успіху і було виповнене лише трьома промовами: совєтського делеґата Молотова, південно-корейського міністра П'ю Юнґ Таі і нового бельґійського міністра закордонних справ Спаака. Більшість промови Молотова була присвячена атакам на ЗДА і, частинно, на Об'єднані Нації. Акція Об'єднаних Націй в Кореї була, мовляв, „нелеґальна", а фірмою ОН покористувались З'єдинені Держави для своєї „імперіялістичної" політики. Війна Об'єднаних Націй в обороні Південної Кореї була, за термінологією Молотова, ‚аґресією З'єдинених Держав'. При цій нагоді Молотов страшенне нападався на запроєктований Доллесом колективний пакт безпеки для всіх країн Південного Сходу Азії, називаючи його новим актом аґресії і небезпекою викликання нової війни. По суті, Молотов солідаризувався з північно-корейським пляном об'єднання Кореї і відкинув запропонований Південною Кореєю плян, щоб вибори у Північній Кореї, відбулись під доглядом Об'єднаних Націй. Названий вгорі представник Південної Кореї, який промовляв після Молотова, не виказав теж ніякого бажання поступитися комуністам. „Переведіть вибори на півночі, як ми їх перевели на півдні, і програма об'єднання буде розв'язана" — сказав він. *Після того забрав слово бельґійський міністер Спаак,* який славив З'єдинені Держави, як велику націю, яка двічі врятувала Захід Европи, а виконавши свою місію величезним коштом своїх жертв крови і майна, відійшла, нічого в заміну не зажадавши. З'єдинені Держави, мовляв, завжди борються в обороні миру і свободи. Так само Спаак боронив Об'єднані Нації перед закидом „нелеґальности". Спаак підкреслив, що істотою спору за об'єднання Кореї є питання, чи вибори в Кореї мають відбуватися виключно тільки під власним наглядом корейців, чи під інтернаціональною контролею. Спаак ствердив, що дві частини корейського народу ще надто перейняті взаємними жалями і пристрастями, щоб не було небезпеки нового вибуху тих пристрастей. Тому, мовляв, сердечна й об'єктивна допомога третіх міжнародніх чинників може тільки сприяти замиренню. Спаак не торкався питання, чи вибори мають відбутися в цілій Кореї, чи тільки в її північній частині, що дехто інтерпретує, як тенденцію Спаака піти в цьому пункті назустріч вимозі Північної Кореї і перевести вибори в цілій Кореї, чого не хоче Сінґман Рі. Представники Англії і Франції, Іден і Бідо, знову не забирали голосу.

Наступне засідання Женевської конференції буде знову присвячене Індо-Китаєві. Сподіваються, що Бідо дасть відповідь на пропозицію комуністів В'єтміну. *Не є виключена можливість, що Бідо не відкине відразу комуністичних пропозицій, а шукатиме компромісу між своїм проєктом і проєктом комуністів.*

Непевна ситуація у Франції після упадку Дієнбієнфу

Париж. — Хоч уряд прем'єра Ляніє́ля дістав формальне „вотум довір'я", проте політична ситуація все ще напружена, тим паче, що тепер до попередніх закидів урядові долучається ще закид в тому, що він є відповідальний за проґру в Дієнбієнфу. Центральною проблемою, яка цікавить парляментарні кола Франції, є ствердити, чи теперішній уряд Ляніє́ля може успішно провадити війну в Індо-Китаю, якщо не вдадуться переговори в Женеві, і чи зможе він осягнути успіхи в переговорах з комуністами в Женеві. На випадок повалення уряду Ляніє́ля, парлямент буде розв'язаний і будуть розписані нові вибори. Всі здають собі справу, що, в теперішній міжпартійній ситуації, було б надзвичайно трудно знайти наступника на становище прем'єра.

Заборона виступу російського балету в Парижі

Париж. — Французький уряд заборонив совєтському балетові виступати в паризькій Великій Опері. Спершу виступ балету відложено на два дні в зв'язку з тимчасовим закриттям всіх державних театрів у Франції на знак жалоби після упадку Дієнбієнфу. Однак на пропозицію міністерств зовнішніх і внутрішніх справ, з огляду на можливість протисовєтських демонстрацій в театрі, уряд взагалі заборонив виступати цьому репрезентаційному совєтському балетові. Ця постанова стоїть у зв'язку з раптовим зростом у Франції протикомуністичних настроїв, які виявились на вістку про упадок Дієнбієнфу, спричинений Москвою та її китайським сателітом, що допомагали зброєю, вирядом, інструкторами і власними людьми індо-китайським комуністам. Совєтський балет приїхав до Франції порядком „культурного обміну" між Францією і Совєтами.

В СВІТІ

● Австралійський уряд уневажнив телеграфічно пашпорт австралійського громадянина Шандлера, редактора комуністичної газети в Сиднеї, який виїхав був на комуністичну конференцію до Пейпінґу. Міністер іміґрації покликався на закон, який дозволяє не впускати до краю осіб, присутність яких погрожує безпеці держави. Так само анульовано пашпорти 5 інших комуністів.

● У Берліні 6 східньо-німецьких комуністичних поліціянтів схопили американського вояка і 5 годин тримали на поліції. Випущено його наслідком протесту американських властей. Вояк, заблудивши попав на вулицю, приналежну до Східнього Берліну. Коли він зорієнтувався і хотів вернутися, його обскочили комуністи, обезброїли і, погрожуючи крісами забрали з собою.

● Представник СССР на Конференції в справах виховання й культури, що належить до обсягу Об'єднаних Націй і радить тепер у Гаазі, пробував перепачкувати „задніми дверима" резолюцію про заборону вживання атомової і водневої бомби. Він говорив про небезпеку, яка загрожує культурним і науковим осередкам у великих містах від бомбардування їх атомовими бомбами і запропонував відповідну резолюцію. 22 голосами проти 8 при 12, що стрималися, вирішено, що совєтська пропозиція не належить до денного порядку.

● Міжнародний Трибунал у Гаазі радить над спором між Італією і Англією за золотий скарб, що його німці під час останньої війни пограбували і вивезли з Італії, а англійці звідтам забрали до Англії. Це — 2,338 кіло золота, вартости близько трьох мільйонів долярів. Справа складна, бо є познаки, що це не італійське золото, а албанське, що його італійці загарбали в Альбанії. Захід не хоче віддавати золота комуністичній Альбанії, тим паче, що Англія має до неї претенсії за замінування в 1946 р. протоки біля Корфу, внаслідок чого пошкоджено деякі англійські кораблі.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СТАТТЯ ЖУКОВА

Про совєтського маршала Г. К. Жукова довго кружляли вісті, що він у неласці. Його призначення командантом Одеської військової округи вважали на Заході за деґрадацію. Але дехто натякав, що Одеса — це дуже важливий стратегічний пункт на випадок війни, і в цьому добачували нове призначення Жукова. Сяк, чи так, але довгий час не було про Жукова ніякої чутки. Навіть казали, що „берлінський переможець" пропав, бо був прихильно настроєний до З'єдинених Держав. Скільки в тому всьому правди, ніхто не знає. Зате знаємо, що сьогодні Жуков знов на видному місці. Як такому Кремль доручив тепер сказати прихильне слово про американського президента Айзенгавера, а одночасно загрозити американським „паліям війни". Статтю на цю тему, виготовлену Кремлем, а підписану першим заступником міністра оборони маршалом Жуковим, видруковано вже в комуністичній „Правді". Додамо, що статті проти „американських аґресорів" вмістили теж московські „Ізвєстія" та „Красная Звєзда". В „Ізвєстіях" була стаття маршала В. Д. Соколовського, приятеля Жукова, а в органі червоної армії — маршала А. М. Васілевського, теж першого заступника міністра оборони. Всі вони написані властиво з нагоди 9-річчя перемоги над Німеччиною, але вістря звернене проти „нових фашистів" і „аґресорів", під чим треба розуміти американських „воєнних паліїв".

Як в Америці хочуть когось добре вдарити, то спочатку дають йому признання за те, що він добре зробив, а щойно потім починають добиратись до лиха, яке він накоїв. Подібне є зі статтею Жукова. Спочатку Жуков дав признання З'єдиненим Державам та Айзенгаверові за самопосвяту, з якою вони допомагали Совєтам у боротьбі з Гітлером, чого вони ніколи не забудуть. Жуков віддав шану теж і американським та англійським воякам, що „боролися з нами проти німецьких фашистських армій". Згадуючи про ці речі, американська преса підкреслює, що зараз по теплій згадці пішла гостра атака проти американських „паліїв війни", яка в нічому не відрізняється від щоденної протиамериканської пропаґанди, що нею переповнена совєтська преса. Навпаки, тій пропаґанді надано ще більшого значення, бо її слова повторив тепер популярний маршал Жуков, перший заступник міністра оборони, що ніби добре знає і Айзенгавера, і Америку, і їх поважає.

Жуков виходить із заложення, що Москва веде „мирну політику" і не мала і далі не має ніяких аґресивних плянів. Значить, є всі дані на мир і порозуміння між ЗДА і СССР. Коли ж цього нема, то винна тому аґресивна „американська закордонна політика", яка будує військовий бльок, звернений проти Росії. „Американські боси", пише Жуков, не щадять золота на підготову війни на чужих землях, бо переконані, що ці витрати повернуться з високим зиском, як тільки вибухне війна. Що ця війна коштуватиме крови чужих людей, їх не цікавить. Імперіялістів, що ненавидять свободолюбні змагання народів і живуть тільки зисками, терпіння інших не турбують. Для Вол Стріту та американських банкірів війна — це бизнес, зиск і чужа кров. Одначе народи Европи та Азії не хочуть бути „гарматним м'ясом" З'єдинених Держав.

Такий є короткий зміст протиамериканської статті Жукова, при чому треба зазначити, що хоч Жуков похвалив президента Айзенгавера, але одночасно гостро скритикував секретаря стейту Доллеса за його закордонну політику. Це тоді, коли весь світ знає, як президент останніми днями публічно хвалив Доллеса, даючи йому найвище признання і виявляючи свою цілковиту згоду з тим, що він робить. Тому теж те, що сказав Жуков проти Доллеса та американської закордонної політики як „реакційних сил, що грають з небезпечним вогнем", є ударом вбік Айзенгавера.

Жуков закінчив свою статтю заявою про повну військову готовість Совєтів та „народних демократій" до оборони перед війною, яку проти них готують. З цього виходило б, що Совєти та „народні демократії" готуються до нової аґресії в Европі, або Азії, покищо мабуть в Індо-Китаї. Це добре зрозумів президент Айзенгавер, коли скликав наради Крайової Ради Безпеки і заявився за підвищення бюджету для оборони країни та за загальну військову службу.

РОБІТНИКИ-СВЯЩЕНИКИ

Це — одна з найпекучіших проблем життя у Франції, водночас далеко цікавіша від таких проблем, що розпалюють пристрасті французів і роз'єднують громадянство, як напр. суто політична проблема пакту Европейської Спільноти, страх перед відновленням німецького імперіялізму чи бажання миру в Індо-Китаї. Протягом року не сходить із сторінок французької преси питання робітників-священиків. Від кількох тижнів, коли установа робітників-священиків зустрілась з офіційним осудом вищої єрархії Католицької Церкви і коли непослух розпорядженням цієї єрархії збоку частини робітників-священиків, піддержуваний великою частиною публічної опінії у Франції, загрожує потрясенням всередині Католицької Церкви у Франції, — ця справа набрала ще й посмаку сенсації. Взагалі ж вона сягає глибоко як в соціяльну проблематику Франції та всіх інших культурних країн світу, так і в царину людського духа й людської душі.

Що це таке робітники-священики і звідки вони взялися?

Упадок релігійности в широких масах французького працюючого світу, відворот від Церкви і захоплення комуністичними та анархістичними ідеями викликав журливі запити в духовних колах: яка причина такого раптового поширення комунізму серед робітників і чому прадавня Католицька Церква втратила у Франції так багато з свого давнього авторитету, що на перше місце щодо чисельности членства вийшла комуністична організація професійних спілок, а католицька змагається за впливи з третьою французькою робітничою професійною організацією — соціялістів?!

У висліді поважних міркувань на цю тему, виринула думка: пізнати з власного досвіду сучасного робітника із постійного безпосереднього стику з ним, щоб могти з більшим успіхом підходити до нього із Божим словом і взагалі з ідеями християнізму. У практичному виконанні тих теоретичних висновків, кілька монаших чинів, особливо Домінікани і Єзуїти, вислали своїх монахів у фабрики, в характері простих робітників, щоб вони там, працюючи з робітниками і живучи в робітничих дільницях, а поза тим займаючись душпастирською діяльністю у вільних від праці днях чи годинах, пізнали психіку робітництва і познайомились з усіми болячками його життя.

Можна уявити собі, що ті священики, які скинули монашу рясу і пішли на фабричну працю, не мали легкого життя. Можна уявити собі, які найприкріші моменти вони мусіли переживати, особливо, коли попадали в оточення вороже Церкві і духовенству. Проте, як це звичайно буває, їх високоідейна місія і їх індивідуальна моральна постава здобували їм щораз більшу пошану і прихильність оточення і всього громадянства. І хоча реальний вислід таких місій ніколи не може проявлятися в короткому часі, а видний щойно на далеку мету, — нема сумніву, що робітники-священики виконували величезну роботу на користь християнізму і на шкоду безбожницькому комунізмові.

Однак це не був простий експеримент, і в його реалізації виявились многогранні наслідки. Передусім, виринули сумніви, чи робітники-священики не обнижують поваги духовного стану. Їхні колеґи-робітники клепали їх по раменах, говорили до них на „ти" і нераз свідомо, злобно, ставили їх у найбільш незручні ситуації, які не лицювали духовникам. Далі, робітники-священики мимохіть переймалися ідеями таких соціяльних реформ, що попадали в конфлікт з консерватизмом Церкви. Вища церковна єрархія побачила небезпеку, що створиться взагалі прірва поміж цілим духовенством — світським та монашим — і тими робітниками-священиками, які можуть перетворитись в цілком окремий стан, що матиме свій окремий духовий світ. Тому рішено якщо не цілком зліквідувати той рух, то бодай обмежити його.

І от робітники-священики з чину Єзуїтів дістали розпорядження вернутись найдалі до 1 березня назад до своїх монастирів. Ще перед цим терміном Рим перевів персональні зміни в керівництві Чину ОО Домініканів у Франції, переводячи декого навіть до таких віддалених місць, як монастир в Єрусалимі. Відгук на ці розпорядження духовної єрархії був частинним потвердженням, що вона слушно побоювалась відчуження робітників-священиків від церковної дисципліни. Бо ось 73 робітники-духовники видали спільного листа з гострою критикою своїх вищих зверхників, — річ невидана і недопускальна в Католицькій Церкві. Домініканин о. Монтікляр сам виступив з Церкви, проголосивши себе „світською людиною", за що, очевидно, Церква проголосила його відступником й осудила організацію, яку він очолював — „Молодь Церкви". 31 робітник-священик у паризькій єпархії виступили теж публічно з обороною своєї праці. Єпархіяльний архиєпископ, кардинал, публічно вияснив, що він хоче тільки боронити повагу їхнього стану і не має на увазі перешкоджати їм в їх добрій духовній місії. Тому, мовляв, він дозволив робітникам-священикам працювати фізично не більше як три години денно і наказав їм виступити з політичних партій і робітничих професійних спілок.

У католицькій і некатолицькій пресі у Франції і Італії розгорнулася вже дискусія, яка ділить дискутантів на, так би мовити, католицьких поступовців і інтеґральних католиків, — на експерименталістів і традиціоналістів. У тій дискусії і в цілому тому русі, як завжди буває в таких випадках, виринають крайні становища, але є теж особи, які стараються шукати посередньої лінії: шукання таких шляхів і метод діяльности Церкви і її духовного стану, які були б краще, як досі пристосовані до нових часів і відносин в Европі. У шуканні тих шляхів чимало ідейних діячів заганяються задалеко. Ось, наприклад, сам голова католицької молоді в Італії захопився соціяльними поступовими гаслами, почав вірити вже в можливість примирення християнізму з комунізмом і в можливість практичної співпраці його організації з організацією італійських комуністів, аж сам Ватикан був примушений встрянути в ту історію. Той діяч зрікся свого становища, але як небезпечно поширились вже його погляди, вказує на це факт, що з солідарности з ним зреклися своїх становищ 40 інших діячів молодечого сектору Католицької Акції в Італії. Очевидно, не можна розмежувати тут помилки ідейного елементу від плянової комуністичної інфільтрації. І коли, напр., робітники-священики у Франції стають керівниками і промоторами антикомуністичної боротьби, то водночас не можна виключити небезпеки, що дехто з них може сам підпасти впливові того прокомуністичного чи лібералістично-релігійного оточення, серед якого приходиться йому жити і працювати. Всі ці події, дискусії і течії є доказом, що комунізм і конечність боротьби з ним струснули всіми наймогутнішими і найстаршими духовими вартостями людства.

СУМНО І НЕ ВЕСЕЛО

Такими словами можна окреслити настрої т. зв. західнього світу у відношенні до сьогоднішньої політичної ситуації. Зокрема західньо-німецька преса вказує на невідрадне становище, в якому опинився вільний світ із ЗДА у проводі. А й в недавній промові канцлера Аденауера в боннському парляменті, в якій він розглядав політичну ситуацію в світі, прозвучали нотки побоювання за майбутнє вільного світу. Це погляд не тільки тверезих европейських політиків, бо й провідні мужі американського політичного світу настроєні песимістично. Висліди Берлінської та дотеперішні висліди Женевської Конференції, а зокрема від'їзд секретаря Доллеса стали безпосереднім поштовхом до таких настроїв. Два визначні політики ЗДА — республіканський сенатор Новленд та провідник опозиції демократ Мічел, — представляють ситуацію в зовсім чорному світлі. Перший з них порівнює положення з Дюнкірхеном, де англійці після програного бою з німцями мусіли залишити европейський континент, а другий — з Перл Гарбором, де ЗДА на самім початку війни зазнали великої невдачі.

Уряд президента Айзенгавера вислав Доллеса до Женеви з дитячою пістолею в руках. Опісля вирвано йому ґрунт з-під ніг погрозою військової інтервенції в Індо-Китаї. Але Париж і Лондон зробили до цього квасну міну. А й в самій Америці настрій був такий, що президент мусів заявитися за порозумінням. Ситуація представника Америки в Женеві стала значно труднішою, ніж в Берліні. Спротив Доллеса проти визнання червоного Китаю, як п'ятого рівнорядного партнера, виключив його тим самим з переговорів. Організаторами розмов про Індо-Китай стали Молотов і Бідо. І вони погодилися на притягнення до розмов комуністичного В'єтміну, з яким Доллес не мав ніякої охоти балакати. А вкінці Доллес, щоб не утруднювати союзникам дальших переговорів, відступив свій портфель своєму заступникові Смитові, який знає добре большевиків з часів свого перебування в Москві, як посол ЗДА.

Але ця поважна ситуація спирається не тільки на безнадійних виглядах Женевської конференції. Також на велику міру закроєний проєкт, що його уложив Вашинґтон на випадок, якби всі конференції закінчилися невдачею, а саме проєкт організації пакту Пацифіку на взір НАТО, має покищо слабі вигляди. Досі устійнено співпрацю лише між ЗДА, Австралією та Новою Зеляндією. Північним стовпом цього Пакту має бути Японія. Але ця переможена країна уклала з західніми державами мирний договір ще 1951 року, і важко припускати, що Захід може їй ще зоферувати в політичній ділянці. Натомість зі сторони Совєтів та червоного Китаю бачимо жести, які вказують на те, що ці два червоні велетні хотіли б наладнати приязне співжиття з цією країною. Відпущення японських воєннополонених, розмови в торговельній ділянці, які дають Японії вигляди на збут своїх промислових виробів на азійському континенті, — це справи, яких не можна легковажити.

Погрози поширення індокитайської війни вплинули на комуністичний світ так само, як монтування пакту Пацифіку, тобто не дали ніякого ефекту. Навіть европейська преса, настроєна прихильно до справи об'єднання Европи і вільного світу, застановляючись над політикою Америки у відношенні до Азії, каже, що „це є політика великих слів та зденервування". А далі читаємо: „Доллес вступив по дорозі до Італії, де мав політичну розмову з прем'єр-міністром. Він старався прихилити Італію до ратифікування пакту европейської оборони, бо хоче латати ще не готову фасаду, коли на азійському фронті йдеться про збереження фундаменту для співпраці вільного світу".

Додаймо до цього 14-денну торговельну конференцію Схід-Захід, яка закінчилася цими днями також в Женеві і на якій Совєти грали першу скрипку, то побачимо, що комунізм веде офензиву на всіх фронтах. А далі, досить депримуючо поділяла промова англійського прем'єр-міністра Черчила перед представниками консервативної партії, в якій він сказав: „Ми повинні нав'язати з Росією взаємини, які, не зважаючи на всі непорозуміння, небезпеки та протиріччя, повинні переконати російський нарід та совєтський уряд, що ми бажаємо їхній могутній країні миру, щастя та добробуту".

До цього можна лише додати: „Що знав — те сказав".

Нестор

МОСКВА ПОПЛЕСКУЄ ПО ПЛЕЧУ . . .

В половині квітня ц. р. відбулася в Москві низка імпрез„ присвячених 300-літтю „возз'єднання України з Росією". Всі ці імпрези — загальне зібрання членів Академії Наук СССР, виставка наукової літератури, влаштована цією ж Академією, вечір української літератури й мистецтва — свідчать, з одного боку, про повну колоніяльну залежність України від Москви, а з другого — про повний занепад української наукової думки і дослідів у підсовєтських умовинах.

Започаткувала цю низку імпрез московсько-ленінградська, або „всесоюзна" Академія наук СССР загальним зібранням, що відбулося в днях 12-14 квітня ц. р. в актовій залі Московського державного університету ім. М. В. Ломоносова, в якому взяло участь понад 1000 осіб. На зібрання викликано з Києва спеціяльну делеґацію Академії наук Української ССР і представників Академії наук всіх „братських республік".

Відкрив це зібрання президент Академії наук СССР академік А. Н. Нєсмєянов, який говорив тільки про те, що „єдність походження, спільність матеріяльної і духової культури зумовили нерозривну близькість росіян й українців" і про те, що буцімто „історія вітчизняної науки свідчить про постійний і тісний зв'язок між російськими й українськими вченими". За Нєсмєяновим підтягав викликаний з Києва президент Академії наук УССР академік А. В. Палладін, який теж у своїй „науковій" тематиці не вийшов поза „непорушну дружбу і союз українського народу з великим російським народом" і який зумів тільки передати в дарунок Академії наук СССР 2.500 книжок, виданих Академією наук УССР (під „2500 книжок" треба мабуть розуміти 2.500 примірників книжок, бо українська Академія наук під Совєтами не видала такої кількости праць, навіть коли врахувати видання ВУАН'у й УАН'у з часів українізації — Ред.)

Не вийшли поза ці „непорушні наукові істини" Нєсмєянова та Палладіна й інші доповідачі на цьому „науковому зібранні", про що свідчать найкраще і самі заголовки їхніх доповідей: „Історичне значення возз'єднання України з Росією" (акад. А. М. Панкратова), „Економічне співробітництво українського і російського народів" (А. М. Румянцев), „Значення стародавньої Руси в розвитку російського, українського і білоруського народів" (М. Н. Тіхоміров), „Переяславська Рада" (член Академії наук УССР — І. Л. Бойко), „Дружня співпраця російських і українських учених в галузі сільського господарства" (дійсний член Академії наук УССР П. А. Власюк), „Осягнення вітчизняної науки в галузі вивчення рослинности України" (дійсний член Академії наук УССР Д. К. Зеров) та ін.

Українським ученим дано в дарунок на цій сесії . . . колекцію мінералів, руд і гірничих пород, зібраних в різних областях" Совєтського Союзу.

Характеристичною для московських „святкувань" була виставка наукової літератури, влаштована з приводу цього ж „возз'єднання" у фундаментальній бібліотеці суспільних наук в Москві. На цій виставці показано: збірку державних грамот і договорів, з рішенням Земського Собору про прийняття України в склад Московщини, повну збірку законів Російської імперії (1-й том), що в ній опубліковані „Статті Б. Хмельницького", потверджені царем і боярською думою, в яких буцімто визначено положення України в складі Московщини. Окремий відділ виставки присвячений „розквітові науки" в Українській ССР: 1-й том „Історії Української ССР", 5-й том „Фльори УССР", 1-й том „Історії української літератури", виданих здебільша російською мовою Академією наук Української ССР. За браком українських наукових видань, виставлено тут навіть видавані Академією наук у Москві і друковані тільки російською мовою „Материалы и исследования по археологии СССР", збірники „Советская археология" та інші, мовляв, це теж українські видання, бо в них співпрацюють разом учені РСФСР і України . . .

Дня 15 квітня відбувся в Москві у Державній консерваторії ім. П. Чайковського вечір української літератури й мистецтва, на якому виступали привезені з України письменники і мистці. Вечір відкрив секретар правління спілки совєтських письменників СССР поет А. Сурков, який вихваляв українську літературу, як одну з наймогутніших і найбагатших літератур совєтської „родини". Сурков згадав у своєму слові таких українських письменників: Котляревського, Шевченка, Лесю Українку, Франка, Коцюбинського, Стефаника, П. Панча, Ю. Яновського, П. Тичину, М. Рильського, М. Бажана, А. Малишка, Л. Первомайського, А. Корнійчука та І. Кочергу.

На вечорі виступав також голова спілки совєтських письменників УССР Микола Бажан, який, підтягаючи за московськими вченими й Сурковим, говорив про те, як „під благородним впливом культури російського народу розвивалася передова українська культура". Крім нього виступали А. Малишко, М. Ісаковський, П. Козланюк, А. Безименський, Л. Дмитерко, Н. Рибак, М. Нагнибіда, П. Воронько, А Корнійчук й Л. Ошанін. Всі вони, здебільша російською мовою, говорили „про дружбу, про Москву, про „родіну", про партію".

Після того відбувся концерт „українських майстрів мистецтва" (про нього вже в „Свободі" згадувалось). Їм теж дозволено вихваляти на всі лади дружбу, Москву та партію і їх поплескувано по плечу за чудові пісні, танки й українські народні одяги.

Н. В,

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка уважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

Д-р Володимир Ґалан, б. командант батерії УГА

БОЇ ЗА ЛЬВІВ В 1919 РОЦІ

(2)

Відступ

15 квітня уночі ворог прорвав наш фронт у Лисиничах, зайняв Чортківську Скалу та Винники і розбив заслогу 12 куреня. До повного пролому фронту не допустили батерії групи Південь 4-го гарматнього полку, а саме: 1/4 і 2/4 у Сихниках, 3/4 в Чижиках і 5/4 в Підбірцях. Наступ на Підбірці відбито виключно силами батерії 5/4 і розбитих піхотинців. За це дістала ця батерія назву „батерія смерти". В день наступу батерія в Підбірцях мала двох убитих, одинадцять ранених і двох пропавших (мабуть попали в полон). Для виєснення цієї події подаю допірочний наказ 4 бриґади ч. 344 з дня 17 квітня 1919:

. . . „З великим признанням підносить команда бриґади діяльність наших гармашів. Усі батерії стріляли скоро і добре. Не раз залишались батерії перед пішими частинами і не відступали, а стріляли далі. Не раз ішли пушкарі під проводом своїх старшин, як піхотинці, на стежі і в наступ. Не раз сама артилерія вдержувала фронт. Ось зразок, що можна і треба осягнути. Дуже добрий був теж телефонний зв'язок. В Лисиничах остався телефоніст 12 куреня, коли вже всі розбіглись, і один до останньої хвилини інформував команду бриґади про ситуацію. Відійшов він щойно на виразний наказ бриґади. Осередня „Київ" працювала зразково. Важкий день 15 квітня хай буде для всіх відділів доказом і вказівкою, як уважно треба пильнувати службу вночі, й особливо над ранком; якою важливою є охорона стежами, дижурними старшинами та підстаршинами і відповідні алярмові сиґнали. Підписані: О. Луцький, сотн., шеф штабу і С. Шухевич, отаман, командант бриґади.

Отримавши підмогу в силі двох куренів піхоти, бриґада протинаступом старалася зайняти втрачені позиції. 16-го квітня таки зайняли ми старі позиції в Лисиничах, але Чортківська Скала осталась у ворожих руках. Піхота зайняла нові укріплення в Підбірцях, а батерія 5/4 отримала вночі наказ відступити на Миклашів, таким денним наказом:

Наказ 4 гарматнього полку оп. ч. 164/5 з 17 квітня:

1) Лінія нових позицій бриґади: до Полтви від півночі, як давніше. Потім лісок на північ від Лисинич, верхи на захід від Підборець, горби 284-269, Діброва-Чижики.

2) Ліве крило бриґади набирає харчі в Куровичах, амуніцію в Гаях. Праве крило дістає і харчі й амуніцію в Борщовичах.

Лясковський, сотник, командант полку.

Ця лінія не була дуже догідна і її треба було вирівняти. Ми залишили Підбірці, і тоді фронт ішов від Підберізець, через Унтерберґен (Діброва) на захід від Миклашева до Каменополя, Там побудували окопи й дротяні застави. Батерія 5/4 зайняла позицію в Миклашеві за цвинтарем біля дороги до Борщович, а друга чота (дві гармати) стала на горбі 278 біля Каменополю в полі.

Коли на Великдень 20 квітня ворог повів наступ на Чижики, курінь сотника Газдайка і дві батерії відбили його, завдавши великих втрат. Зокрема батерія 5/4 розгромила з Каменополю збірні ворожі пункти у Винниках.

Бої за Пруси—Сороки

Наша Команда отримала звідомлення про надзвичайну підготову ворога. Так уже 29 квітня батерія 5/4 з Каменополю зголосила велику бойову акцію. Заревіли гармати, затарахкотіли скоростріли, а до того долучився шум ворожих літаків, які скидали екразитні бомби. Наші батерії звернулись на Сороки і Дубляни, щоб забезпечити піхоту, яка відступала під натиском ворога, не перестаючи вести оборону. Згори видно було відступ нашої піхоти і кожний рух ворога. Ворожі літаки обсипали скорострільним вогнем нашу піхоту. Від повної катастрофи врятувала курінь сотня скоростріпів поручника Іванова, який обняв команду після важко раненого в окопах сотника Залипського. На скорострільний вогонь ворожих літаків наша сотня відкрила свій вогонь скоростріпів, і прогнала літаки.

Та залізничим шляхом Львів-Камінка Струмілова непомітно під'їхала сотня ворожої кінноти і заатакувала нашу піхоту на полі між Жидятичами і Прусами. Жахливий рукопашний бій тривав лише хвилину, бо наша піхота полягала на землю і почала по одному збивати з коней їздців. Кіннотчики завернули коней до втечі, і тоді впав наказ: „Стріляй!" Щойно тепер могли гармати дати вогонь застеляючи оболоння ворожими трупами.

Тим часом почало горіти від сторони Прус і Сорок і заграли гармати в Чижиках, Унтерберґені і в Миклашеві. Це ворог повів зосереджену атаку на всю четверту бриґаду. Ліве крило відбило ворожий наступ і змусило ворога до відступу. На північному відтинку змушені були ми відступити, втративши Пруси. Ворог підійшов тут до Пикулович. Чота нашої батерії зійшла із становища на Камінній горі і перейшла через Борщовичі до Миклашева, де злучилась з тамтою батерією.

Але з команди прийшов новий наказ — відступити на лінію Гаї-Білка і в той спосіб вирівняти фронт, щоб не допустити до оточення нашого лівого крила.

На лінії Білка—Кабанівка

Відступ піхоти й артилерії в напрямі на Германів почався в темну ніч по розмитих весняними дощами дорогах. На половині дороги між Миклашевом і Унтерберґеном захопив нас дощ. Одна гармата застрягла в грязі, і це припізнило відступ на годину. Піхотинці відійшли і ми вже хотіли були залишити цю гармату, але гармаші постановили ще раз спробувати її витягнути. Загрузаючи в болоті по коліна, вони підперли гармату міцними плечами і так на плечах витягли. Все це діялось у темряві, під самим носом ворога, і одна його ґраната могла зробити з нас купу трупів.

Біля півночі всі наші частини були на станції Гаї. Там у заїзді ми провели нараду. Не маючи покищо сполучення з командою 4 бриґади, яка відступала на Задвір'я, тимчасову команду цього відтинка перебрав сотник Газдейко. Група артилерії Південь в силі чотирьох батерій була під командою пор. Галана. Вирішено обсадити піхотою лінію річки Кабанівки і Білки; артилерія мала зайняти позицію біля гостинця і залізничого шляху під Германовом. Батерія 5/4 зайняла ранком 30 квітня позицію в дворі Опарів, але негайно після наладнання зв'язку з головною командою ми мусіли перейти на нову позицію в Чернушовичах навпроти Білки Шляхетської.

Мене закликали телефоном явитися в команді сотника Газдайка. Я передав команду батерії хор. Германові, а сам рушив до станції Гаї. Там було вже кілька старшин. Нас повідомлено, що ми маємо переїхати до Головної Команди, яка хоче порозумітись із старшинами з фронту. Але незабаром по тому телефону передано, що нараду в Головній Команді відложили до наступного дня. Я рішив повернутися до батерії в Чернушовичах. Сотник Газдейко позичив мені свого коня і дав свого вістового.

ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ

Ню Йорк, Н. Й.

ПІД УВАГУ КОНВЕНЦІЇ
Передконвенційні завваги і пропозиції Товариства „Свобода", 194 Відділу Українського Народного Союзу в Ню Йорку.

На окремих зборах, присвячених цьогорічній конвенції У. Н. Союзу, що відбулися 3-го квітня ц. р., члени названого Відділу однозгідно схвалили піддати під увагу делеґатів, обраних на конвенцію, наступні питання та пропозиції:

1. Розбудова і збагачення „Свободи".

УНСоюз є не тільки найстаршою і найбільшою українською установою поза межами України, але також найбільш заслуженою для нашого національного життя. Це сталося завдяки праці впродовж 60 років, а передусім завдяки появі органу Союзу „Свобода". Без нього наші члени, розпорошені по 28 стейтах ЗДА і широких провінціях Канади, не могли б вдержати зв'язку, а сам Союз не вийшов би поза межі одної з багатьох асекураційних інституцій. Збільшивши майже вдвоє в останнім п'ятиріччі число своїх членів, Союз мусить також збільшити свої старання для того, щоб заспокоювати не тільки матеріяльні, але також духові потреби свого членства, а також, щоб поширювати свій вплив серед громадянства. Найважливішим засобом до того є розбудова органу Союзу. Окреме значення „Свобода" має для приєднання для Союзу нових членів та збереження при нім нашої молоді. Як виховаємо нашу молодь, таких будемо мати членів суспільности і самого Союзу. Вітаючи щасливий почин редакції „Свободи" віддати одну сторінку в тижні нашим передовим організаціям молоді, заохочуємо редакцію продовжувати розпочате діло, а загал делеґатів допомогти їй в тому. Коли буде потрібно піднести, досі невелику, доплату на „Свободу", делеґати на конвенцію повинні її схвалити для добра Союзу і всієї нашої національної громади.

2. Культурно-освітня праця.

Вже в основній грамоті (чартері)) засновники Союзу ясно визначили призначення Союзу. Вони на першому місці поставили культурний і моральний розвиток нашої громади, а щойно в другім параграфі — асекурацію. Тим виразно назначеним шляхом ішов Союз 60 років, і йшов дуже успішно. Признаючи велику користь, яку приносить нашій громаді Союз виданням „Свободи" і книжок, думаємо, що цю культурну роботу треба поширити та зміцнити. Головний Уряд повинен активно допомагати передусім у двох акціях: а) організувати нашу молодь та б) оживити культурну діяльність наших Відділів. Поза декількома осередками, де є багато наших земляків та багато інтеліґентних сил, охочих вести культурну працю, більшість Відділів не має помочі з-зовні, і їм потрібно допомоги Союзу. Статті в часописі, друковані або помножені на циклостилі (міміографі), реферати, присвячені нашим великим людям та подіям з нашої історії, практичні поради, як вести культурну працю, як уложити програму святочних зборів тощо, посилані нашим Відділам, дуже оживлять їх життя. В цей спосіб зможемо бодай частинно перебороти дуже небезпечне явище, що члени не приходять на збори і великі Відділи мають на зборах часто пару осіб. Не вільно нам забувати, що в багатьох місцевостях Відділи Союзу є єдиними українськими установами і на них спадає обов'язок вести цілу громаду. Союз, як загальна національна установа, повинен їм в тім допомогти. Це оживить і сам Союз та допоможе йому придбати нових членів.

3. Проблема тут родженої молоді.

Надії попередньої конвенції на те, що нам поведеться притягнути до Союзу тисячі тут родженої молоді, батьки якої в більшості були чи є членами Союзу, і що спинимо дуже для Союзу і всієї нашої громади небезпечне явище, що тут роджена молодь покидає Союз, як тільки її батьки перестануть за неї платити премії, не здійснилися. Ця молодь далі виходить з Союзу і тим зменшує не тільки Союз, але також нашу національну громаду. Це явище таке важливе, що не тільки екзекутивні органи Союзу, але весь наш союзовий загал і все наше громадянство повинні боротися з ним. Пропонуємо делеґатам подумати над способами, як зарадити цьому нашому найбільшому лихові. Думаємо, що треба б утворити окрему комісію при Головнім Уряді, яка тою справою зайнялася б та здавала справоздання на річних зборах Головного Уряду і на наступній конвенції. Вага цієї справи вимагає спеціяльних заходів.

4. Проблема нашої молоді взагалі.

Молодь — це не тільки будучність кожної нації та кожної суспільної тяглої роботи, але в тій самій мірі і будучність нашого Союзу. Коли не виховаємо собі відповідно молоді, коли не притягнемо її до себе і української ідеї й громади, тоді вже нині можемо стисло рахунково обчислити час, коли Союз зійде з дороги 60-літнього постійного розвитку на похилу площу скочування вниз. Деякі слов'янські союзи в цім краю дають нам дуже яркий приклад того, що значить занедбувати виховання своєї молоді. Тому наші провідні органи і цілий союзовий загал повинні звернути особливу увагу на виховання нашої молоді. Для того пропонуємо, щоб: а) „Свобода" від осени цього року видавала, як щомісячний додаток, журнал для молоді, б) Союз допоміг існуючим організаціям молоді в їх виховнім ділі всіми способами і засобами, якими він розпоряджає, а в) там, де немає організації молоді, постарався її утворити по змозі заходами і коштами місцевого Відділу Союзу. Молодь і батьки належно оцінять старання Союзу, і тим він здобуде собі не тільки признання громадянства, але й нових, і свідомих членів. А від цього залежить найбільше доля Союзу.

5. Проблема суспендованих членів.

Побіч покидання Союзу тут народженою молоддю, другою перешкодою, яка не дозволила нам у ювілейнім Союзовім році збільшити число членів до наміченого числа 75,000, були численні суспензи наших членів. Не будемо перечислювати їх причин, але знаємо певно, що багато з них було б повернулося до Союзу, коли б їх було кому допильнувати. Крім пари великих Відділів, всі інші мають секретарів, які заробляють на хліб поза Союзом. Коли Відділ малий і місцевість, в якій він знаходиться, невелика, то секретар ще може допильнувати всіх членів. Інакша справа у великих містах й в великих Відділах. Тим секретарям треба б допомогти. Тому пропонуємо, щоб головні організатори, а коли треба окремо заанґажовані окружні організатори, діставали з головної канцелярії списки всіх суспендованих членів та доручення їх відвідати й допильнувати, щоб вони заплатили залеглі премії та стали знову активними членами Союзу. При цьому вони мали б співпрацювати з секретарями відносних Відділів. Це загальновідоме, що організатори не цікавляться суспендованими членами, бо здобувають винагороду тільки від членів нових. А суспендовані члени є такі самі цінні для Союзу, як члени нові. Тому їх не вільно занедбувати. Залишати їх на головах відділових секретарів — це майже певна втрата можливости задержати тих членів у Союзі. Багато суспендованих членів не вертаються до Союзу тільки з недбальства, не тому, що не хотіли б в ньому бути. Допоможім їм направити недбальство, вияснім, що вони тратять, виходячи зі Союзу, усвідомім їх, що не варто тратити вже вплачених вкладок і що в цім краю на п'ять осіб чотири є забезпечені. Коли б справу брати тільки по-бизнесовому, не по-громадськи, то й так можна вірити, що привернені до Союзу члени оплатять кошти організаторів.

6. Архів і Музей УНСоюзу.

Пропонуємо утворити при централі Союзу архів і музей Союзу і в ньому зібрати та примістити передусім все те, що відноситься до історії Союзу і його Відділів, а далі й те, що зв'язане з історією життя нашої національної спільноти в цім краю.

Члени всіх старших віком Відділів знають, скільки цінних протокольних і інших книг, скільки чартерових грамот, скільки історичної вже вартости знимок, образів, прапорів і т. п. пропало або пропадає, бо немає де їх примістити або немає людей, які б знали їх ціну. Тільки пару наших Відділів мають власні доми чи постійні домівки. Інші ведуть циганське життя і переносяться роками з одного місця на друге. Тому й все майно Відділу лежить десь на стріху чи в пивниці члена відділового уряду, а після його смерти часто там і марнується. Треба зібрати всі старі книги і інше добро в однім місці й віддати його під дбайливу опіку. Очевидно, найкраще до того надається наш центральний союзовий дім у Джерзі Сіті. Як довго наша громада в цім краю не дочекається власного музею (думаємо про музей у відповіднім приміщенні, не в ще старокрайових скринях, бо таких „музеїв" у нас чимало), в архіві Союзу приміститься теж (може тільки тимчасово) різні музейні речі, як згадані вже прапори й т. п. Колись цей зібраний матеріял буде неоціненим джерелом до повної історії української громади в Новім Світі, не згадуючи вже про історію Союзу. В цім архіві повинні передусім знайтися книги і інше майно, що має тривалу історичну вартість, розв'язаних Відділів.

7. Перевірка тексту статуту Союзу.

Дораджуємо доручити Головному Урядові, або Головному Екзекутивному Комітетові перевести перевірку українського тексту нашого статуту і узгіднити його з англійським текстом. При цім буде корисним, щоб український текст достосувати до вимог літературної мови. В багатьох місцях обидва тексти розбіжні.

8. Устійнення черги заступників делеґатів.

Параграф 12 статуту Союзу говорить загально про вибір на конвенцію делеґатів Відділів та їх заступників. Практика, прийнята в Союзі, є така, що на спеціяльних друках, виготовлених головною канцелярією, після імени кожного делеґата треба виставити ім'я його заступника. У малих Відділах, які вибирають тільки одного делеґата і одного заступника, ця практика є в порядку. Зате інакша справа у більших Відділах, які вибирають більше делеґатів. Здебільшого вибори відбуваються так, що місця делеґатів і їх заступників займають особи, в черзі, яка відповідає числу одержаних голосів. Коли Відділ вибирає трьох делеґатів та трьох заступників, то ді три, які дістали найбільше голосів, стають делеґатами, а чергові три з найбільшою кількістю голосів, їх заступниками. Першим поміж заступниками є той, хто здобув найбільше голосів, і тому справедливість вимагала б, щоб, коли один з трьох обраних делеґатів не може взяти участи в конвенції, його заступив той заступник, що здобув при виборах найбільше голосів. А тепер є так, що його заступає той заступник, який випадково попав на заступника перешкодженого делеґата. Тому пропонуємо, щоб конвенція доповнила §12 статуту вияснениям, в якій черзі заступники мають заступати перешкоджених делеґатів, а головна канцелярія відповідно до того змінила друки уповноважень делеґатів і їх заступників.

9. Збільшення віку забезпечених членів.

Якщо місцеве стейтове право дозволяє, пропонуємо і дораджуємо збільшити границю віку забезпечених до 65 років для обох статей (полів). Така границя віку є в інших забезпеченевих інституціях, а втім слід дати доступ до такої загальної установи, як Союз, для можливо найбільшого числа наших земляків. Щодо різниці між віком мужчин та жінок, то прийнята границя в некористь жінок є явним запереченням статистики довжини життя жінок, яке на багато років довше, як життя мужчин. Тому, коли б мала бути яка різниця між обома статями, то хіба в некористь мужчин, а не як дотепер — жінок. Тому, що пересічна довжина віку людей в Америці є понад 68 років, ця запропонована зміна не принесе некористі Союзові, а тільки збільшить його членство.

10. Виплата дивіденд.

Тому, що виплачувана Союзом дивіденда виносить невеликі суми, пропонуємо не розсилати її кожному окремо, але зараховувати на чергову вкладку, хібащо член вже не платить вкладок. Це заощадить зайво витрачений час і кошти виготовлення та розсилки десятків тисячів чеків.

Ось так ми з'ясували декілька питань, які, на погляд членів нашого Відділу, є настільки важливі, що варто і слід ними заінтересувати найвищу владу УНСоюзу — його конвенцію. Крім самих проєктів ухвал, ми подали також їх обґрунтування, щоб відкрити перед читачами, чому ми вважаємо ці питання такими важливими. Дуже цінний звичай Союзу виготовляти передконвенційні проєкти (радше: пропозиції) та їх друкувати на сторінках „Свободи" дає змогу делеґатам, розкиненим по широкім американським континенті, які сходяться разом тільки раз на чотири роки, спільно розважувати важливіші питання спільної установи та ще перед конвенцією доходити до спільних думок. Це допомагає потім, під час конвенції, без труду і в доброзичливій атмосфері, виносити спільні ухвали, й то ухвали корисні, бо наперед обдумані. А відома річ, що яка конвенція і її вирішення, таке й здебільшого буває нове чотириріччя Союзу.

Д-р Ярослав Падох,
Предсідник Товариства „Свобода", 194 Відділу в Ню Йорку і делеґат на XXIII Конвенцію УНСоюзу.

Вол. Дорошенко

ЖИТТЬОВИЙ ШЛЯХ ЮРІЯ ТИЩЕНКА-СІРОГО

(4)

В лютому 1919 р. я здибався з Тищенком у Відні, виїхавши туди зі Станиславова разом з Вол. Левинським та Винниченками, коли Винниченко, виступивши 10 лютого 1919 р. з Директорії, подався закордон. До Будапешту ми приїхали разом, але до Відня я виїхав скоріше, ніж Винниченки, бо австрійський посол не давав Винниченкові в'їздової візи до Австрії. Коли Винниченко довідався, що я дістав візу, а він ні, то страшенно розлютувався й, никликавши Миколу Галаґана, що був тоді послом УНР у Будапешті, нагримав на нього й наказав негайно одягнути фрак і їхати до австрійського посла й не повертатися без візи. Через це Винниченки в супроводі свого фактора — жида, автора сатири на большевиків — „Танець чиновників" (цю комедію я опісля бачив у Львові на польській сцені, на жаль, ім'я автора забув) виїхали день пізніше.

Їхавши до Відня, я плекав надію, що зможу влаштуватися при видавництві „Дзвін" коректором, чи що, але Сірий безжалісно розвіяв мої мрії, заявивши, що „Дзвін" не потребує нічиєї помочі: мовляв, він із Винниченком усе самі полагоджуватимуть.

Мені — признаюся — була прикра ця відмова, але я не маю за це жалю до Покійного, а навпаки, лише вдячність, бо вона вийшла мені тільки на користь.

Я не мусів, як він і інші, коротати дні за межами України, а проживав до квітня 1944 р. на рідній українській землі.

Тож я, відвідавши своїх віденських приятелів, між іншим Дмитра Вол. Антоновича, який застряг був у Відні в дорозі до Італії, вернувся — не без пригод, бо десь коло Чопу напали на поїзд, що ним я їхав, бандити, від яких довелося відкуплюватися, — до Станиславова, а восени 1919 р. вже був у Львові на своєму становищі керівника книгозбірні НТШ.

Живучи у Львові, я стояв із Покійним, як і з іншими своїми приятелями, що перебували закордоном, у постійному зв'язку при помочі листування, головно, розуміється, в справах літературних і наукових.

У травні 1922 р. Тищенко разом із М. Грушевським та Олесем виступив із прилюдним протестом у пресі проти запрошення Українською Видавничою Спілкою на редактора відновленого у Львові „Літературно-Наукового Вістника" д-ра Дмитра Донцова. Це одначе не перешкодило йому 20 років пізніше видати в Празі книжку Донцова „Дух нашої давнини".

Правда, пізніше Тищенко морщився на згадку про це й старався виправдуватися.

Промотором згаданого протесту був М. Грушевський, бо ні Сірий, ні Олесь не змінили свого приятельського відношення до мене, тільки Грушевський, що досі звертався до мене через „дорогий", тепер написав мені, що викреслює мене з гурту своїх приятелів і вже інакше не озивався в листах до мене, як „високоповажаний". Він мав жаль до мене, як до директора Укр. Вид. Спілки, що я допустив Донцова до редагування „ЛНВісника". Але я не був диктатором у Спілці — головну скрипку грав покійний Вол. Гнатюк. Про справу покликання д-ра Донцова на редактора я оповів у своїй статті, поміщеній в „Українських Бібліологічних Вістях" у 1948 р. і не буду тут повторюватися. Грушевський, ні Сірий і ні Олесь ніколи не згадували про „ЛНВ" і не цікавилися ним, аж поки Спілка його не відновила.

В тому ж 1922 р. видавництво „Дзвін" довелося зліквідувати й Тищенко в зв'язку з цим покинув Відень і перенісся до Праги. Тут він відкрив українську книгареньку, або властиво відділ при чеській книгарні Фр. Свободи на площі св. Вацлава, чи то пак, як казали чехи, „Вацлаваку". Але книгаренька ледве клигала й Тищенко з великою бідою зводив ккінці з кінцями. Доводилося йому крутитися на всі боки, щоб обігнатися від боргів.

До мене до Львова доходили чутки, що Сірий нібито гандлює з большевиками й ширить совєтські книжки та газети. Очевидно, робив він це в інтересі свого „бизнесу", а не запроданства большевикам.

Так як би там не було, в результаті, мабуть, цих торговельних взаємин із большевицькими колами, Тищенкові вдалося спровадити до Праги свого сина Бориса, того самого хлопчика, що я його бачив у Києві в 1912 р. ще в колисці.

Мав Покійний із своїм перваком чимало клопоту, бо, вихований у совєтських умовинах, хлопець ніяк не міг приноровитися до „буржуазних" умовин „міщанської" Чехії й поводився, як справжній комсомолець. Він довго волочився з якоюсь мішаною театральною трупою, але кінець-кінцем устаткувався, оженився з німкинею й, осівши у Відні, зайнявся филателістикою та видавничою справою, спеціялізувавшись головно на видаванні українськких нот.

У 1928 році я виїхав до Карльсбаду лікуватися, а при цій нагоді — в дорозі до Карлових Варів і назад — довгенько прожив у Празі, весь час обертаючись в товаристві своїх приятелів, головно Дм. Антоновича, Дм. Дорошенка та Вас. Сімовича. Розуміється, відвідував і Тищенка в його „книгарні" чи властиво ляді в кутку у Фр. Свободи, тим більше, що мав доручення від книгарні НТШ у Львові, з якою він стояв у зв'язку, спроваджуючи книжки в коміс, пригадати йому, щоб розрахувався за одержані видання.

НІОДНА КУЛЬТУРНА ЛЮДИНА НЕ МОЖЕ ОБІЙТИСЬ БЕЗ РІДНОГО ЩОДЕННИКА

Спорт

УСТ „СТРІЛА" — ТРЕНТОН

В дні 1 травня 1954 р. УСТ „Стріла" — Трентон розіграло мистецькі змагання з „Т-вом св. Михайла" — Трентон. Вислід „Т-во св. Михайло" — „Стріла" 3—2. Цим разом змагуни „Стріли" грали виїмково дуже добре й з посвятою. Чомусь судія не бачив фавлів противника й тому треба приписати програну. Якщо змагуни „Стріли" і дальше будуть грати з такою відданістю можуть сподіватися гарних вислідів у слідуючому сезоні. **Е. Г.**

„ЛЬВІВ" — МАДЯРСЬКИЙ СК 0:2 (0:1)

Клівленд, О. — Після двох перемог у товариських змаганнях, „Львів" заслужено програв у першій цьогорічній грі за чемпіонат Ліґи Огайо. Може саме ці дві перемоги дали напасникам „Львова" хворобливе уявлення, що вони можуть грати в прохідному темпі. Відноситься це головно до лучників: Петрина (що-правда, з надірваним м'язом ноги); Зибликевич, яких надаремно було шукати на грищі зі свічкою в руках. Хвороба початкової самопевности, що в дальшому перейшла в хворобу „самонепевности" й неврастенічної кволости, вселилася потім у всіх напасників, так, що ту формацію в грі проти знаменито диспонованого чемпіона міста треба було „відписати". Ціле щастя, що Древницький на воротах бив рекорди воротарського „пійс-ворку", а дуже твердий і швидкий стопер Лосвський, при підтримці Клека І, Росула й працьовитих помічників Жиґа-Гіщинський, видержали півторагодинний наступ мадярів.

В другій половині обидві дружини грали тільки з десятьма людьми в складі, бо Клек II і його мадярський віз-а-ві, за бійку, мусіли покинути грище.

В нижчій лізі „Львів" Б програв першу зустріч проти „Герман СК", в Менсфілді 1:6.

оНо.

УАСТ (Рачестер) — СЕЛТИКС 5:2 (2:1)

Змагання за мистецтво ліґи, УАСТ вирішило у свою користь.

Селтикс, це одна з найкращих дружин в минулому сезоні, послаблена відходом канадійських змагунів, мусіла піддатися „юксам", які виявляють покращання форми у весняній рунді.

Вже кілька хвилин по розпочатті гри, падуть перші ворота для УАСТ, яке часто-густо загрожує своїми небезпечними й добре обдуманими акціями, воротам противника. В другій півгрі, одинацятка УАСТ, ще більше опановує половину противника, який заграв брутально у тому, періоді змагань. Перевага другої півгри увидатнюється 3-ма стріленими воротами.

Ворота здобули: Шевчишин М. 2, Мельник, Грабовскас й Дащишак по 1.

Склад: Захарченко В., Рубін Б., Мельник Д., Снилик З., Стасюк М., Ортинський М., Гзабюк М., Когут, Ейна М., Шевчишин М., Каман В., Грабавсказ В., Данищак, Хомич А.

Л-юк

„ЧАШУ ПІВНОЧІ" ЗАФУНДУВАЛА „ЮКРЕЙНІЄН СЕЙВІНҐ КОМПАНІ" В КЛІВЛЕНДІ

Клівленд, О. — Друга після Українського Народного Союзу, наша фінансова установа в ЗДА Українська Щаднича Каса („Юкрейнієн Сейвінґс Компані"), в Клівленді, з 6,5 мільйонів долярів майна, і власним домом (при 2190 Професор Стр.) записалася золотими літерами в серцях нашої спортової молоді. Заходами директора установи, п. **Івана Тарнавського**, Українська Щадниця зафундувала велику гарну перехідну чашу на що-річні змагання за український футбольний чемпіонат Півночі ЗДА (умови здобуття чаші на власність: виграння трьох чемпіонатів Півночі по черзі, або п'ять разів без черги).

Перші змагання за названу чашу йдуть в днях 29 і 30 травня ц. р., на великому турнірі УСК „Львів" у Клівленді, при співучасті „Левів" — Шикаго, УАСТ — Рачестер, „Черника" — Дітройт і УСК „Львів" — Клівленд. Почесний патронат над турніром обняв сам фундатор — „Юкрейнієн Сейвінґс Компані" в Клівленді.

оНо

„ЛЬВІВ" — ГАНҐЕРІЄН СК 2:1 (1:0).

Перше весняне брикання по весняному клівлендському болоті принесло заслужену перемогу клівлендським „львовянам", для яких обидвоє воріт здобув молодий Дмитришин. Безконкуренційний минулорічний чемпіон Клівленду, Ганґерієн СК, що виступив у найсильнішому складі, після змагань льояльно визнав вищість українців. В доказ цього признання мадяри таки на грищі запросили УСК „Львів" взяти участь у Великодньому турнірі, що відбудеться на латинський Великдень у Клівленді. Крім згаданого мадярського клюбу й українців, участь в турнірі візьме одна футбольна дружина з Бофала й „Клівленд Бизнесмен СК".

Резюме відбутих товариських змагань проти Ганґерієн СК: на українських змагунах виразно видно „суху" зимову підготову. Найкраще враження справили Древницький на воротах, заложник Середа й помічник Гіщинський. Подобався теж Жиґа в помочі. В нападі тягу на ворота виявив Клек II. Одної поганої навички деякі змагуни не вспіли за зиму викинути в „ґарбідж": голосного, „бабського" критикування своїх товаришів. Провід клюбу повинен зараз же на початку сезону вимести цю навичку залізною мітлою. Хто на грищі говорить, хай іде там, де можна говорити й критикувати — між глядачів!

оНо

ВІСТІ З КАНАДИ

МОНТРЕАЛ
„Шевченко у Репніних".

В час Великодніх Свят група української молоді з Монтреальського ПЛАСТУ відіграла з успіхом інсценізацію пані Н. Русової „Шевченко у Репніних" в залі греко-кат. церкви на вул. Ібервіл.

Слід похвалити нашу молодь як за дуже серйозну підготовку (понад 10 репетицій) і бездоганне знання роль, так і за добру гру: кожен з учасників і учасниць дали цілком виразні типи персонажів. З огляду на те, що всі артисти аматори вивязалися цілком добре, на що реагувала спонтанними оплесками численна публіка, яка заповнювала залю, даю лише імена і відповідні ролі: Варвара Репніна — панна Христя Попадинець; „Княгиня Кекуатова" — Ульяна Вігус; Глафира Псьол — Даня Гаврилюк; Шевченко — Іван Брикович; князь Репнін — Лев Зепух; граф Капніст — Олег Моруняк; Селецький — Гавалешко; княгиня Татяна — Марія Бринявська; камердінер — Матвій Сохацький. Марія Бринявська і Олег Моруняк виконали і музичні номера згідно інсценізації.

Слід побажати нашій молоді дальших успіхів, бо незважаючи на всі труднощі, вони є одні з піонерів введення на українську сцену у Канаді нового роду мистецтва, а саме героїчного й ідеологічного у протилежність дещо застарілому типу фолкльорного репертуару.

Професор.

700-ЛІТТЯ ЛЬВОВА І КОРОНАЦІЇ КОРОЛЯ ДАНИЛА В ТОРОНТІ

Комітет Українців Канади спільно зі всіми українськими національними організаціями в Торонті відзначить цю річницю великої політичної й національної ваги в житті українського народу 16 травня 1954 у Великій Залі Українського Національного Об'єднання при 297 Каледж вулиці. Для цієї цілі діє під проводом д-ра Степана Росохи окремий комітет. Святкування заповідаються дуже величаво. В програмі беруть участь кращі мистецькі сили м. Торонта. На святі виступлять представники канадійського і українського політичного світу, як теж українські посли.

„СЛАВА УКРАЇНІ — КАНАДІ — АМЕРИЦІ — В. БРИТАНІЇ"

Під цим гаслом приготовляються величаві імпрези в Монтреалі в днях 28—30 травня в Монтренаалі, де діє спеціяльний комітет Школи Українського Танку Василя Авраменка з сот. Богданом Панчуком на чолі. Святкування відбудуться в концертовій залі „Плато Гол". Подібна імпреза відбудеться також в Отаві, столиці Канади, в днях 4—5 червня 1954. Підготовчий комітет Школи В. Авраменка очолює проф. Іван Токарик. В цих двох імпрезах також візьмуть участь представники канадійського і українського світу та українські посли. Мистецька програма і національні танки відбудуться під проводом самого артиста Василя Авраменка, який вже кілька тижнів вишколює для цієї цілі кілька соток танцюристів.

БРАТСТВО КАРПАТСЬКИХ СІЧОВИКІВ У МОНТРЕАЛІ.

17 квітня 1954 оформлено відділ Братства Карпатських Січовиків у Монтреалі. В склад проводу відділу увійшли: О. Вачинський — голова, М. Маркуш — заступник, М. Лоґуш — Ігнатишин — секретар, А. Лівак — скарбник, Д. Перинець — орг. референт; І. Поп та І. Маркуш — контрольори. Делеґат до місцевого відділу КУК: О. Вачинський. Організаційні справи Братства з'ясував на цих зборах голова Центрального Проводу д-р С. Росоха. Братство Карпатських Січовиків належить також до Централі КУК та його відділів, де делеґати Братства проявляють велику активність і є творчими та продуктивними.

ЗВЕРНЕННЯ З НАГОДИ 15-ЛІТТЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

З нагоди 15 річниці проголошення самостійности Карпатської України промовив в Україну через радіо „Голос Канади" в Монтреалі голова Центрального Проводу Братства Карпатських Січовиків д-р Степан Росоха, що був заступником голови Сойму Карпатської України та командантом Карпатської Січі. У своїм зверненні д-р С. Росоха підкреслив м. ін. добробут за українського уряду з прем'єрміністром о. д-ром Августином Волошином на чолі і жахливе закріпощення радянською владою населення в Карпатській Україні. Згадав про інформування вільного світу, щоб він краще міг зрозіміти терпіння і слушність домагань закарпатських українців і закінчив, що правда таки переможе!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Т-во Подільська Січ відд. 8, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 16-го травня, о год. 1:30 попол., в залі Клюбу при 13 Washington St. Проситься членів вирівняти свої вкладки. — П. Гарасимів, пред.; В. Мандзій, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Місячні збори Т-ва Запорозька Січ, відд. 206, відбудуться в суботу, 15-го травня, в парафіяльній залі при 74 Геррис Евеню, о год. 10:30 рано, зараз по Службі Божій в церкві за здоров'я членів Т-ва і Панахида по померлих. Обов'язком всіх членів є взяти участь в церковних відправах, що будуть відслужені в церквах: в греко-католицькій церкві в п'ятницю, 14-го травня 8:00 година рано, в православній церкві в суботу, 15-го травня 9:00 год. рано. — М. Чагарин, пр.; І. Кокольський, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Т-ва Зап. Січ, відд. 371 відбудуться в п'ятницю, 14-го травня, о год. 8-ій веч., в Січовій залі при 506 — 18 Ave. Проситься членів вирівняти свої залеглі вкладки, як також точно платити свої вкладки на зборах відділу.—В. Гнатик, предс.; П. Заболоцький, кас.; Ю. Варанюк, секр.

РАРІТАН, Н. ДЖ. — Повідомляється членів Б-ва св. Арх. Михаїла, відд. 332, що місячні збори відбудуться в суботу, 15. травня, о год. 7 веч., в У. Н. Домі, 10 Колфакс вул. Проситься всіх членів прийти на збори. — М. Сірман, рек. секр.

ГАРТФОРД, КОНН. — Відділ 277 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 16-го травня, о год. 2-ій попол. в Ам.-Укр. Клюбі на Whitmore St. Проситься членів платити свої вкладки точно, щомісячно, або наперед, бо управа не бере на себе відповідальности за наслідки, які з причини задовження можуть стрінути члена. Для вигоди членів секретар буде приймати і вкладки також кожної п'ятниці, від год. 8-ої до 10-ої веч., в клюбі на Whitmore St. Рівнож повідомляється членів каси хворих, що 25 квітня ухвалені поправки до статуту будуть надруковані і доручені членам разом з дивідендами УНС. — Управа.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Повідомляється, що звичайні місячні збори Т-ва „Любов", відд. 370 відбудуться в неділю, 16-го травня, зараз по великій Службі Божій, в церковній залі при 127 Парк Ст. Всіх членів проситься прибути на збори, вирівняти свої вкладки. Це є останні збори перед виїздом делеґатів на 23. Конвенцію УНСоюзу. Якщо члени мають які проєкти, проситься прийти на збори і їх висказати. Ваш вибраний делеґат предложить їх на конвенції. — К. Стасюк, предс.; В. Колисняк, кас.; Р. Голубович, фін. секр.; В. Гіна, рек. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — 15-го травня в третю суботу, як кожного місяця відбудуться звичайні збори членів Б-ва св. Юрія відд. 239, в домі У. А. Горожан при вул. 847 N. Franklin. Всі члени, що залягають з вплатою членських вкладок є зобов'язані у власному інтересі вирівняти всі залеглості своєчасно. Секретар буде урядувати від год. 5:40 пополудні до 8-ої веч. — В. Ґалан, гол.; М. Ковальчук, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Т-во Запорозька Січ відд. 342, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 16-го травня, о год. 2-ій попол., в церковній залі, 565 Roosevelt Ave. Проситься усіх членів прийти бо є важні справи. Пригадується іще раз тим усім членам, які не платять до каси запомогу хворих, мають платити кожного місяця свою належитість, бо інакше будуть суспендовані. — Гр. Волянський, предс.; Н. Кіра, кас.; І. Маркович, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Дністер" 430 відд. подає до відома своїм членам, що побір складок за місяць травень відбудеться 15. травня, о год. від 7-ої до 9-ої веч., в Укр. Клюбі при 23-ій і Врави вул., і в неділю, 16-го травня, в годинах від 12:30 до 1:30 попол., в Укр. Клюбі при 847 Н. Френклин вул. В тому ж самому дні відбудуться місячні збори, на які просимо прибути. При цьому завважуємо, всі ті члени, які залягають зі складками і легковажать свої обезпечення, будуть безоглядно суспендовані. — Р. Дяків, О. Вакай, Р. Книш.

Посмертна Згадка

ВАСИЛЬ ПРОЦИК, член відділу 126 УНСоюзу в Ґрінзбурґ, Па., помер несподівано 12-го квітня 1954 р., в 60-тім р. життя. Покійний родився в 1894 р., в місті Любачів, Зах. Україна. До УНСоюзу вступив 1922 р. Полишив в смутку дружину Розалію, 3 синів, Олександра, Василя, Євгена, 2 доньки, Марію і Катерину, 2 невістки, 2 зятів, 11 внуків і брата Михаїла. Похорон відбувся 15-го квітня з дому жалоби до Православної Церкви св. Арх. Михаїла в Джінент, Па., а відтак на цвинтар при здвизі Родини, Членів У. Н. Союзу і Знайомих. — В. Й. П.!

ВАМ НЕ МОЖЛИВО ОБІЙТИСЬ БЕЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, А НАЙКРАЩЕ І НАЙПЕВНІШЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДАСТЬ ВАМ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ!

ПОВІДОМЛЕННЯ

В НЕДІЛЮ, 16-го ТРАВНЯ ц. р., о годині 2:30 дня, на цвинтарі Сайпрес Гиллс, в Ню Йорку, (відд. Лаурел Грін 15, проти — Mausoleum, біля озера) відправиться

ПАНАХИДА

по бл. пам.

ОЛЬГИ ГРУДИ (уродж. Жук)

в четверту роковину її трагічної смерти. По Панахиді відбудеться посвячення надгробного пам'ятника про що повідомляють Знайомих прибиті горем

БАТЬКИ.

ТАРЗАН, ч. 3275. Слова осто роги.

—Вашою силою і відвагою на арені, — серйозно завважав Гемнон, — ви збудили зацікавлення королеви Немони. Вона цікавилася й іншими чоловіками, але вони згинули!

— Томос і Ерот з якоїсь причини бояться вас, — продовжував він. — [illegible] на королеву великий. Вони могутні і небезпечні. Бережіться їх, Тарзане!

— Вже час, — додав він сухо, — на вашу розмову з Немоною, нашою милостивою королевою! Нехай вас Тус береже! Вона найнебезпечніша з усіх!